

Heilige herrie in de kerk

Veel popartiesten verwijzen in hun songs naar God of de Bijbel. De kerk is daar niet doof voor. Steeds vaker klinkt muziek van Coldplay, Prince, Madonna of Justin Bieber in het huis van de Heer. „De profeet David was eigenlijk een singer-songwriter.”

TEKST HARALD BUIT | FOTO GERRIT BOER

De liveband knalt *Boulevard Of Broken Dreams* van Green Day door het gebouw van de protestantse gemeente in Meppel. Bezoekers bewegen hun hoofd

beschaafd mee op de tonen van het nummer.

Punkrock in de kerk. De dienst op deze zondagmorgen in De Samenstroom staat in het teken van de Top2000. Geen psalmen en gezangen, maar nummers van onder meer The Mamas & The Papas, Stevie Wonder, U2. Geen begeleidende orgelspel, maar gitaarriffs, baslijnen en drums.

De teksten van de songs worden groot op de muur geprojecteerd. Meezingen mag. Graag zelfs.

Dominee Annemarie Rodenburg laat zich niet onbetuigd, ze is zelfs nog even te horen in het achtergrondkoorje. „Soms moet je eens wat nieuws proberen”, grapt ze. Alle songs passen bij het thema *I have a dream*, over dromen en visioenen in de Bijbel, in popsongs, in het eigen leven. „Misschien kunnen we dromen van een betere wereld”, oppert Rodenburg.

De kerkgangers zijn over het algemeen jonger dan tijdens een reguliere kerkdienst. En qua drukte moet de Top2000-dienst het alleen afleggen tegen de kerknaachtdienst.

KRUISBESTUWING

Religieuze diensten met pop- en rockmuziek zijn in trek, ook bij niet-gelovigen. Die kruisbestuwing is niet vreemd. Popmuziek heeft haar wortels in de West-Afrikaanse religieuze muziek en de Noord-Amerikaanse kerkmuziek: *black gospel* en de *spiritual*. Bekende popartiesten, onder wie Aretha Franklin en Marvin Gaye, zijn ooit begonnen in de kerk.

De muziek die oorspronkelijk geschreven werd met een christelijke context maakte later de oversteek naar het grote publiek. Bekend voorbeeld is *Oh Happy Day* van de The Edwin Hawkins Singers. Dat nummer haalde in 1969 de eerste plaats in de Top 40.

Niet iedere kerkganger staat te juichen bij de intrede van pop en rock. Veel orthodoxe christenen zien de seculiere muziek als vloeken in de kerk, het werk van Satan. Uit reformatorische hoek klinkt de waarschuwing dat popmuziek het geloof vergiftigt.

Yorick Breemes: „In de Bijbel staat: *De Heer brult vanaf de Zion, Hij gromt vanuit Jeruzalem. Nou, dat klinkt voor mij aardig als metal.*” FOTO ANDRÉ WEIMA

“Pop en rock kunnen je wakker schudden, een schop onder de kont geven

DUIVEL

Corjan Matsinger (48) uit Houten, godsdienstleraar en auteur van het boek *Heilige Herrie - Geloven in de popmuziek*, groeide ook op met de gedachte dat popmuziek van de duivel is.

In de kerk die hij op jonge leeftijd bezocht lagen boekjes met titels als *Welke muziek maakt u ziek?*, over de verborgen gevaren en boodschappen in de popmuziek als je die muziek achterstevoren beluisterde. „Maar juist dat idee vergootte toentertijd mijn interesse”, zegt hij.

In popmuziek nou echt zo slecht voor de geest? Een bezoek aan een concert van rockband U2 in de Rotterdamse Kuip, in 1993, gaf Matsinger „alle antwoorden”, „in dat kollektieve stadion werd ik overtuigd van de kracht en waarde van populaire muziek.”

De toen 17-jarige knaap haalt het meest bepalende moment metelooos terug. „Ik

hoorde zanger Bono in de live-versie van *One* aan de hemelpoort rammelen”, vertelt Matsinger. „Do you hear us knocking, Lord? Do you hear us call? Zulke levensvragen had ik ook.”

VERWIJZINGEN

Via U2 ontdekte Matsinger religieuze verwijzingen in nummers van Bob Dylan, Bruce Springsteen, Prince, Michael Jackson. Inmiddels telt zijn Spotify-playlist al zo'n 800 nummers van artiesten, onder wie ook rappers en hardrock bands. Alle songs bevatten expliciete verwijzingen naar God, de Bijbel of het geloof.

Matsinger constateert daarnaast een nieuw fenomeen: liefdesliedjes en erotiek in kerktaal. „Neem het nummer *Take Me To Church* van Hozier, dat op twee manieren kan worden uitgeleed: Spiritueel en seksueel. Of *Holy Water* van Madonna, waarbij seks en religie in elkaar overlopen. Het geloof is voor veel artiesten een inspiratiebron.”

De godsdienstleraar houdt van het muzikale gevecht met God en de Bijbel. Vooral Psalm 23 - *De Heer is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets* - blijkt voor veel artiesten een bron van inspiratie. De psalmist bezingt de reis door het donkere dal die eindigt in groene weiden met kalme beekjes en goddelijke rust.

FRUSTRATIES

Matsinger: „Artiesten stellen wedervragen of benoemen frustraties. Waarom merk ik niets van deze vrede en dit geluk in mijn leven? Het is hier verdorie één grote zoi waar in ik moet zien te overleven. Wanneer komt u in actie?”

Hij wijst op het nummer *Gangsta's Paradise* van de vorig jaar overleden rapper Coolio. „Die vergelijkt het donkere dal met de achterbuurt waarin hij zelf groeide: *As I walk through the valley of the shadow of death, I take a look at my life and realize there's not much left.*”

Daarbij teksten niet voor zoete koek geschikt worden, spreekt Matsinger aan. „Pop en rock kunnen je wakker schudden, een schop onder de kont geven.” Hij ziet de profeet David als een soort singer-songwriter die koning Saul met zijn citerspel en zang moest verlossen van zijn depressies. „David wordt geassocieerd met gospel, maar hij had eigenlijk de blues.”

BOOSHEID EN PIJN

Ook dominee Yorick Breemes (30) uit Hollandscheveld houdt van het verbale schuren met de Bijbel en het geloof. „Kritiek op religie of aanvallen op het geloof wil ik kunnen begrijpen”, zegt hij. „In de boosheid en pijn van popartiesten hoor ik een vraag aan mij en aan de kerk. Daar moet ik wat mee, want waarom zouden soortgelijke vragen niet in mijn gemeente leven?”

De predikant valt op door zijn liefde voor heavy metal; muziek met agressieve ritmes, zwaar versterkte elektrische gitaren en duistere tonen. Geen alledaagse combinatie. Binnen de kerkgemeente van Hollandscheveld, Nieuwlande en Geesbrug valt dat niet overal in goede aarde. Lachend: „Iemand vreesde dat ik een metalband in de kerk zou zetten.”

De predikant begrijpt de weerstand wel, want dit muziekgenre heeft een ruig imago. „Mensen gaan af op wat ze zien. Lang haar, zwarte kleding, shockerende teksten, provocerende bandnamen.” Maar die buitenkant wil volgens hem niet zeggen dat deze bands een bloedhekel hebben aan het christelijke geloof. „Waarom zingen ze dit? Wat hebben de bandleden persoonlijk meegemaakt?”

De toen 17-jarige knaap haalt het meest bepalende moment metelooos terug. „Ik

De Top2000-kerkdienst in Meppel had een liveband die de nummers vertolkte.

cultuur, omdat God volgens hem ook daarin doorklinkt. „In mijn preken of de voorbereiding daarop komen soms ook tv-series, films en muziekteksten voorbij. Ik beschouw ze als gesprekspartners.”

Breemes houdt van *grunten*: grommende en schreeuwende zang. „Vreselijke herrie, volgens mijn moeder.” De predikant heeft zelf ook nog een tijdje *gegrunt* in een metalband. „Ik houd van die bonk emotie en de rauwe kijk op het leven. In de Bijbel staat: *De Heer brult vanaf de Zion, Hij gromt vanuit Jeruzalem*. Nou, dat klinkt voor mij aardig als metal.”

De pop- en rockmuziek steeds meer in de kerk te horen zijn, vindt Breemes een gezonde ontwikkeling. „Al moet de combinatie met popmuziek wel bij een gemeente passen.”

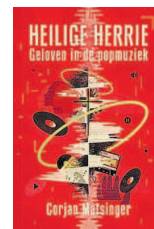
LEEGLOOP

Onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) wijst uit dat ons land inmiddels meer niet-gelovigen dan gelovigen telt. Kerken lopen leeg. Dat steeds meer voorgangers het gebruik van populaire muziek in de kerk omarmen, als onderdeel van de vaste liturgische orde, wordt al snel gezien als zijtjes winnen.

Matsinger vindt die term te negatief. Hij denkt niet dat kerken moderniseren om de banken weer gevuld te krijgen. „Ze doen vooral erg hun best om antwoorden te geven op vragen, om relevant te zijn in de huidige tijd. Popmuziek zit vol zingeving, troost en aanmoediging. In veel popsongs spreekt God tot de mensen. Kerken kunnen mensen helpen met het vinden van die antwoorden. Het is een vorm van kerk-zijn over grenzen heen.”

TOEGIFTEN

In kerkgebouw De Samenstroom in Meppel sluit *Living On A Prayer* van Bon Jovi de Top2000-dienst roekend af. Iedereen staat. Het goedstingende hoofdnikken maakt

Titel Heilige Herrie - Geloven in de popmuziek
Auteur Corjan Matsinger
Uitgever Buitjes & Schipperheijn Motief
Prijs 16,90 euro (160 blz.)

plaats voor een heus swingen-op-de-plek. Hoewel het bekende we want more uitblijven, krijgen de kerkgangers - indachtig liveconcerten - nog een paar toegiften.

Na afloop zijn de reacties positief. „Leuk initiatief”, stelt een kerkganger van middelbare leeftijd. Hij is er met zijn gezin. „Ja, dan krijg ik mijn beide pubers wel mee, haha.” Maar ook pa gaat graag naar dit soort diensten. „Je haalt de maatschappij en de cultuur nadrukkelijk in de kerk en legt verbanden met het geloof. Het bekijft op deze manier beter, is mijn ervaring.”

Een 81-jarige vrouw stieft naar de garderobe. „Oe, nou, soms was het wel wat hard, hoor”, zegt ze over het geluid. En die Engelse teksten: „Ach ja, dat zal allemaal wel. Maar ik vind het heel mooi om te zien hoeveel jonge mensen hier zijn en genieten. Dan denk ik: niet zeuren, ook mens, dit is de toekomst van de kerk.”

Corjan Matsinger: „Popmuziek zit vol zingeving, troost en aanmoediging.”

Elvisdiensten

Dominee Fred Omvlee, mede-initiator van de populaire Top2000 kerkdiensten, houdt al meer dan twintig jaar Elvis-kerkdiensten. Het stormachtige leven van *The King* leent zich volgens Omvlee - prima voor een speciale kerkdienst.

„Het contrast intrigeert”, zei hij eerder in deze krant. „Hoge pieken, maar ook diepe dalen. Presley is natuurlijk ellendig aan zijn einde gekomen: eenzaam, depressief, verlaafd. Maar die tragiek is voor mij bruikbaar: zelfs al eindig je zoals Elvis, je valt niet uit Gods hand.”

Volgens Omvlee is het gezamenlijk luisteren naar popmuziek en het lezen van de tekst een meditatief gebeuren. „God is erg aanwezig in de popmuziek. Het is een mooie methode om religie te ervaren.”

De Top2000-kerkdienst

De Top2000-kerkdienst ontstond in 2013 als religieuze spin-off van de immens populaire versie van Radio 2. In de dienst zijn de psalmen en gezangen vervangen door nummers uit de Top2000. De meeste Top2000-kerkdiensten vinden plaats rond kerst en de jaarwisseling. Er is geen vaststaand liturgisch concept voor een Top2000-kerkdienst. Het is mogelijk gebruik te maken van videobestanden van bijvoorbeeld YouTube, maar ook kan een koor of band aan de dienst meewerken. Het fenomeen kende in 2013 een voorzichtige start. In de kerk van dominee Kaj van der Plas werden de eerste zeven Top2000-kerkdiensten gehouden.

Meer informatie:
www.top2000kerkdienst.nl